

Thema 3 Waterland

Samenvatting

Langs de kust

Nederland ligt voor de helft onder de zeespiegel. Heel vroeger woonden mensen dicht bij zee op terpen. Langs de kust beschermen duinen en dijken ons tegen de zee. Duinen ontstaan doordat de zeewind zand op een hoop blaast. Planten en bomen houden het zand vast. Waar geen duinen zijn, hebben mensen dijken gebouwd. De waterkering in de monding van een rivier gaat helemaal dicht als het zeewater gevaarlijk hoog staat.

Waterwegen

Rivieren en kanalen zijn waterwegen. Rivieren voeren regenwater en gesmolten sneeuw uit de bergen af naar zee. Kanalen zijn door mensen gegraven. Ze zijn vaak kaarsrecht.

Polders

Hoe maak je een polder? Bouw een dijk om een plas water. Pomp daarna met een gemaal het water eruit. Tot slot graaf je sloten in de polder waardoor het regenwater kan worden afgevoerd. Flevoland en de Noordoostpolder zijn twee grote polders. Daar wonen mensen in nieuwe steden zoals Almere. Veel grond wordt gebruikt voor landbouw.

Onder de loep

De Maas en de Rijn zijn twee grote rivieren die door Nederland naar zee stromen. Het water in de Maas is vooral regenwater. Het water in de Rijn is regenwater en gesmolten sneeuw uit de bergen.

Na de bouw van de Afsluitdijk was de Zuiderzee een meer geworden: het IJsselmeer. De rivier de IJssel is een afsplitsing van de Rijn. De IJssel stroomt naar het IJsselmeer.

In het westen van Nederland liggen twee grote havens, die van Amsterdam en Rotterdam.

Begrippen

dijk	Een wal van zand, klei of steen die mensen beschermt tegen hoog water.
duin	Een heuvel van zand langs de zee.
zeespiegel	Hoe hoog het zeewater staat.
riviermonding	De plek waar het rivierwater in de zee uitkomt.
waterkering	Alles wat het water tegenhoudt: een dijk, een dam, een duin.
waterweg	Een weg van water, waar boten op kunnen varen.

Thema 3 Waterland (vervolg)

Samenvatting

rivier	Natuurlijke stroom water, zoals de Maas en de Rijn.
kanaal	Door mensen gegraven waterweg.
polder	Land dat lager ligt dan de zee en dat mensen met gemalen droog houden.
terp	Heuveltje waar mensen vroeger op woonden. Zo waren ze beschermd als het land overstroomde met water.

Les 1 Leven met de zee

Nederland ligt voor een groot deel onder de zeespiegel. Er zijn allerlei dingen die ons tegen de zee beschermen.

- Vroeger bouwden mensen terpen om op te wonen.
- Langs de kust beschermen duinen ons tegen de zee.
- Waar geen duinen zijn, zijn dijken gebouwd.
- En waar dijken niet handig zijn, zijn waterkeringen gemaakt die open en dicht kunnen.

Les 2 Waterwegen

Water is overal om ons heen. We gebruiken het, maar we beschermen ons er ook tegen.

- Rivierdijken beschermen ons tegen hoog water van rivieren.
- Rivieren en kanalen zijn handig om mensen en dingen te vervoeren.
- Sloten zijn nodig om het water op peil te houden in de polder.
- Polders zijn gemaakt omdat er meer land nodig was.

Les 3 Onder de loep

plaatsen

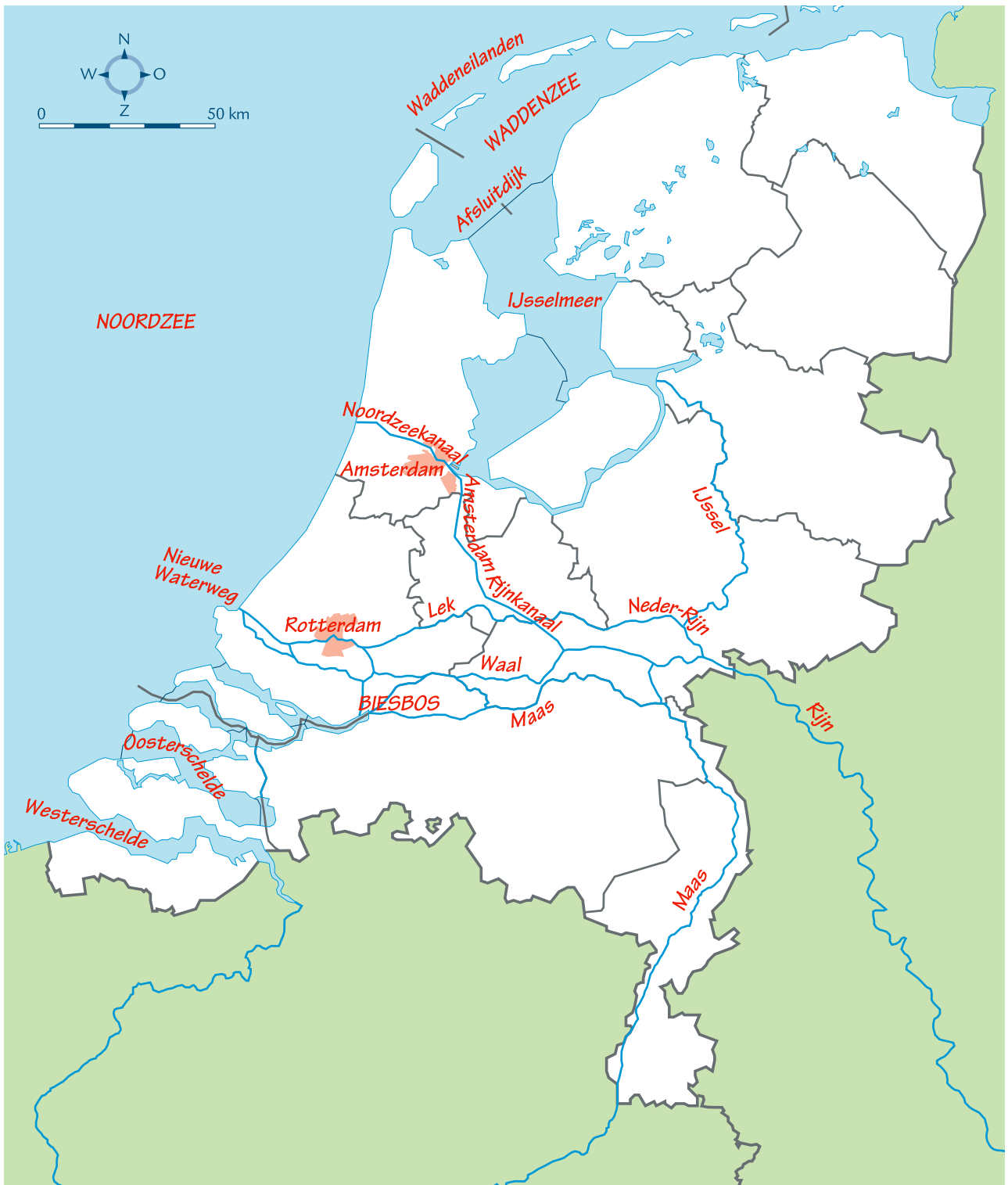
Amsterdam
Rotterdam

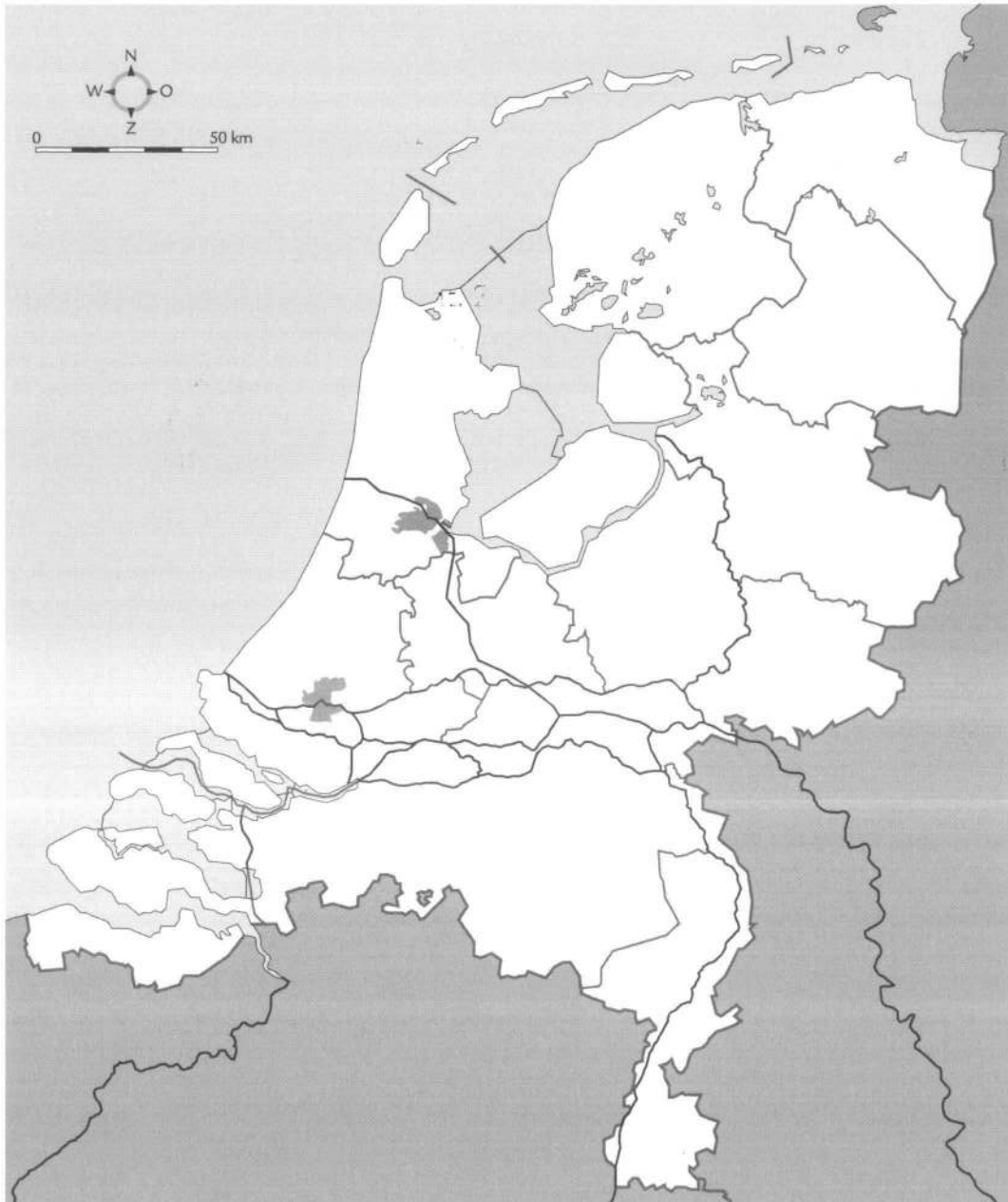
gebieden

Afsluitdijk
Ameland
Schiermonnikoog
Terschelling
Texel
Vlieland
Waddeneilanden

wateren

Amsterdam-Rijnkanaal
Biesbos
IJssel
IJsselmeer
Lek
Maas
Neder-Rijn
Nieuwe Waterweg
Noordzee
Noordzeekanaal
Oosterschelde
Rijn
Waal
Waddenzee
Westerschelde

STAP 2 Begrippen

dijk

Een wal van zand, klei of steen die mensen beschermt tegen hoog water.

zeespiegel

Hoe hoog het water staat in de zee.

waterkering

Alles wat het water tegenhoudt: een dijk, een dam, een duin, enzovoort.

waterweg

Een weg van water, waar boten op kunnen varen.

rivier

Natuurlijke stroom water, zoals de Maas en de Rijn.

kanaal

Door mensen gegraven waterweg.

polder

Land dat lager ligt dan de zee en dat mensen met gemalen droog houden.

terp

Heuveltje waar mensen vroeger op woonden. Zo waren ze beschermd als het land overstroomde met water.

duin

Een heuvel van zand langs de zee.

riviermonding

De plek waar het rivierwater in de zee uitkomt.

Ga naar **STAP 2** in je werkboek.

